

Podsumowanie
projektu Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Płaska
na lata 2025 – 2034,
na podstawie art. 55 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu
informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie
środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (zwanej dalej ustawą)
(Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.)

1) Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Podczas sporządzania *Prognozy* zastosowano w głównej mierze metody analiz przestrzennych polegające na analizie danych zamieszczonych w *projekcie Planu*, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na mapowych warstwach numerycznych. Dane o występowaniu gatunków uzyskano z RDOŚ w Białymstoku, Nadleśnictwa Płaska, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną przyrody, inwentaryzacji LP, inwentaryzacji BULiGL, inwentaryzacji przyrodniczych w obszarach Natura 2000, oraz materiałów publikowanych i niepublikowanych. Ocenę wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych, których listę zamieszczono na końcu opracowania.

Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Płaska zawiera treści wymagane zgodnie z Instrukcją urządzania lasu. Składa się on z elaboratu, programu ochrony przyrody, opisów taksacyjnych lasu, wykazów szczegółowych oraz map o różnej skali i treści.

Głównym celem *projektu Planu* określonym w elaboracie jest prowadzenie, w myśl ustawy o lasach, trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, przez co rozumie się: *„działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasu i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów”*.

Potwierdzeniem właściwego kierunku planowania urządzeniowego, który pomaga w prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej przez jednostki administracyjne Lasów Państwowych jest m.in. postanowienie 24 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24 w Katowicach) tzw. „deklaracji leśnej” („Lasy dla Klimatu”), w której zapisano, że *„Podzielając wizję świata, w którym wszystkie rodzaje lasów i drzew poza lasami są zarządzane w sposób zrównoważony, przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju i zapewniają korzyści gospodarcze, społeczne, środowiskowe i kulturowe dla obecnych i przyszłych pokoleń, przedstawioną w Strategicznym Planie ONZ dla lasów. Uznając, że wielofunkcyjna i zrównoważona gospodarka leśna przyczynia się do ochrony*

przyrody, jak również jest kamieniem węgielnym w osiągnięciu równowagi między antropogenicznymi emisjami ze źródeł a ich usuwaniem przez pochłaniacze”.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym projektem (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach, należy spełnianie wymogów określonych w ustawie o ochronie przyrody, dyrektywach wspólnotowych, konwencjach, programach i politykach.

W toku analiz nie stwierdzono, aby łączny wpływ ustaleń *projektu Planu* i innych dokumentów dotyczących obszaru negatywnie oddziaływał na środowisko.

Nadleśnictwo Płaska położone jest w północno-wschodniej części kraju, w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim w gminach: Lipsk, Płaska, Sztabin i powiecie sejneńskim, w gminie Giby. Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa, wg stanu na 1 stycznia 2025 r., wynosi 22 047,88 ha, w tym 21 518,95 ha gruntów leśnych. W obszarze Nadleśnictwa znajdują się następujące obszary Natura 2000:

- Specjalne Obszary Ochrony:
 - Ostoja Augustowska PLH200005
 - Dolina Biebrzy PLH200008
- Obszary Specjalnej Ochrony:
 - Puszcza Augustowska PLB200002
 - Ostoja Biebrzańska PLB200006

Nie stwierdzono, aby *projekt Planu* mógł oddziaływać negatywnie na środowisko w aspekcie transgranicznym. Projekt *Planu* nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do głównych problemów ochrony środowiska na tym terenie zaliczono:

- brak inwentaryzacji przyrodniczych dla części gatunków roślin i zwierząt (w szczególności z Załącznika I i II DS i DP),
- rozbieżności pomiędzy PZO a stanem wiedzy o rozmieszczeniu siedlisk przyrodniczych - inwentaryzacja CMOK,
- brak planów ochrony rezerwatów Kuriańskie Bagno i Starożyn,
- brak PZO dla obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002,
- stosowanie schematycznego postępowania, bez właściwego rozpoznania cennych i wrażliwych elementów środowiska przyrodniczego,
- presja środowisk ekologicznych na zaniechanie na znacznej części drzewostanów nadleśnictwa wszelkich zabiegów związanych z pozyskaniem, co nie jest korzystne dla niektórych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 oraz niektórych gatunków chronionych.

Brak realizacji zapisów *Planu* może skutkować między innymi: niekorzystnymi z gospodarczego punktu widzenia zmianami w strukturze wiekowej drzewostanów, nieuregulowaniem pozyskiwania drewna, zaburzeniem w dostarczaniu na rynek jednego z najbardziej „czystych ekologicznie” i odnawialnych surowców, jakim jest

drewno, przekształceniem siedlisk leśnych wykształconych w warunkach antropogenicznych, zanikaniem stanowisk ciepłolubnych gatunków roślin i zwierząt.

W ramach oddziaływania ustaleń *projektu Planu* na środowisko przeanalizowano:

- oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach: populacji, gatunkowym i ekosystemowym - wpływ *Planu* uznano za dodatni. W *Planie* zamieszczono zapisy pozwalające zminimalizować ryzyko obniżenia różnorodności biologicznej,
- oddziaływanie na ludzi - wpływ *Planu* uznano za dodatni,
- oddziaływanie na rośliny, grzyby i zwierzęta - przeprowadzono analizy dla grup gatunków: a) będące przedmiotem zainteresowania wspólnoty, b) chronione. Po uwzględnieniu zapisów Programu Ochrony Przyrody realizacja *Planu* będzie miała wpływ obojętny,
- oddziaływanie na wodę - ustalenia *Planu* nie wpływają negatywnie na wody znajdujące się na terenie nadleśnictwa,
- oddziaływanie na powietrze - stwierdzono dodatni wpływ *Planu* na powietrze atmosferyczne,
- oddziaływanie na powierzchnię ziemi - oddziaływanie krótkoterminowe *Planu* może być negatywne, jednak łączne ma wpływ dodatni,
- oddziaływanie na krajobraz - stwierdzono obojętny wpływ *Planu* na krajobraz. W ochronie krajobrazu mają pomóc zaplanowane w Programie Ochrony Przyrody wskazania,
- oddziaływanie na klimat - gospodarka leśna poprzez promowanie trwałego rozwoju lasów w Polsce sprzyja zachowaniu korzystnego wpływu lasów na klimat, akumulację CO₂ oraz zapobieganie powstawaniu pożarów (jako czynnika uwalniającego CO₂) - wpływ *Planu* uznano za dodatni,
- oddziaływanie na zasoby naturalne - głównym celem planowania urządzeniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości lasu z możliwością użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Stwierdzono, że ustalenia Planu oddziałują pozytywnie na zasoby naturalne,
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej - lokalizacja obiektów znana jest administracji LP i zaznaczona jest na odpowiednich mapach tematycznych, będących załącznikiem *Planu*. Nie stwierdzono negatywnego wpływu na te elementy.

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w Programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas zorganizowanych spotkań: Komisji Założeń Planu, Narady Techniczno-Gospodarczej

oraz Zespołu Lokalnej Współpracy – w obszarze lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

Generalnym wnioskiem z Prognozy oddziaływania na środowisko jest: **projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Płaska nie wpływa negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000 występujących na obszarze realizacji Planu. Nie stwierdzono także możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji Planu.**

2) Opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem z dnia 14 stycznia 2025 r. znak: WPN.611.3.11.2024.MW, przedstawił negatywną opinię do złożonej dokumentacji i zalecił szereg daleko idących zmian projektu pn. „Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Płaska sporządzony na okres od 1 stycznia 2025 roku do 31 grudnia 2034 roku”. Jednocześnie organ opiniujący nie sformułował żadnych zarzutów czy uchybień w stosunku do opracowanej prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu. Wręcz przeciwnie potwierdza że przeprowadzono niezbędne analizy oraz wprowadzono dodatkowo szereg działań ochronnych np.: wyłączenie z użytkowania rębnych drzewostanów na siedliskach Bb, BMb, LMb, kęp starodrzewów tworzących bufor wokół śródleśnych bagien, źródlisk, torfowisk, jezior, rzek i innych cieków w celu wzmocnienia walorów przyrodniczych lasów zagospodarowanych, zredukowanie poboru miąższności w wydzieleniach zaplanowanych do użytkowania rębnych w których znajdują się fragmenty siedlisk przyrodniczych, stanowiska gatunków chronionych, ograniczenie cięć wynikające z polecenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 8 stycznia 2024 r. dotyczącego wstrzymania lub ograniczenia pozyskania drewna w najcenniejszych kompleksach leśnych i wiele innych. Wg przedstawionej opinii modyfikacja projektu PUL miałaby polegać m.in. na: wyłączeniu z użytkowania rębnych wszystkich drzewostanów sosnowych w wieku 110 lat i starszych (w tym KO i KDO), wyłączeniu z użytkowania drzewostanów na siedliskach olsowych w wieku 80 lat i starszych oraz drzewostanów dębowych w wieku 100 lat i starszych. RDOŚ w Białymstoku wskazuje na konieczność ograniczeń zabiegów gospodarczych w wydzieleniach, w których stwierdzono stanowiska gatunków ptaków m.in.: jarząbka, lerki, lelka, dudka, jednak w projekcie PZO dla obszaru Puszczy Augustowskiej nie przewiduje się działań ochronnych dla tych gatunków. W opinii Dyrektora RDOŚ zawarto wiele innych ograniczeń, które nie mają podstawy prawnej i wykraczają poza kompetencje przypisane organowi opiniującemu, ingerując w prerogatywy wynikające z art. 7 ust. 1, 2 i art. 8 Ustawy o lasach z 28 września 1991 r. (Dz. U. 2024 r. poz. 530, z późn. zm.).

Dyrektor RDLP w Białymstoku w piśmie z dnia 14 marca 2025 r., znak: ZS.6004.5.2022, do Dyrektora Generalnego LP, wraz z dołączonym obszernym uzasadnieniem odniósł się do opinii RDOŚ w Białymstoku. Wskazano w szczególności brak wskazania uchybień i błędnych wniosków w prognozie oddziaływania na

środowisko projektu PUL, a także wykroczenie Dyrektora RDOŚ w Białymstoku poza swoje kompetencje.

Dyrektor RDLP w Białymstoku w dniu 11 czerwca 2025 r., znak: ZS.6004.5.2022, przesłał do Dyrektora RDOŚ w Białymstoku dokumentację projektu PUL Nadleśnictwa Płaska na lata 2025-2034 po jej dostosowaniu do Zarządzenia nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 28 stycznia 2025 r. w sprawie ustalenia kierunkowych wytycznych w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej w nadleśnictwach puszczańskich. Zarządzenie to implementuje postanowienie MKiŚ (tzw. moratorium) zawarte w piśmie z dnia 8 stycznia 2024 r. do projektu PUL. Dyrektor RDOŚ w Białymstoku oświadczył że już wcześniej wypowiedział się w przedmiocie projektu PUL.

W dniu 23 stycznia 2025 r. pismem (znak: ZS.6002.10.2024) Dyrektor RDLP w Białymstoku zwrócił się za pośrednictwem Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w Warszawie z prośbą o przekazanie do Ministerstwa Klimatu i Środowiska, wykazu lasów Nadleśnictwa Płaska wnioskowanych o uznanie za ochronne, w celu zmiany decyzji DLP-I-612-4/3594/15/LP z dnia 26 stycznia 2015 r. Minister Klimatu i Środowiska w dniu 15 kwietnia 2025 r. wydał decyzję DLŁ-WGL.8101.11.2025.MP, w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie PGL LP Nadleśnictwa Płaska.

Projekt PUL został uzgodniony z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w części dotyczącej działań gospodarczych zaplanowanych na terenie strefy ochronnej Kanału Augustowskiego – pismo z dnia 3 lutego 2025 r., znak: R.510.7.2025.EŻ.

Projekt Planu został poddany uzgodnieniu z Podlaskim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej i w dniu 28.02.2025 r., znak WZ.5212.1.2025.DL uzyskał wymaganą akceptację.

Dokonano także implementacja projektu PUL Nadleśnictwa Płaska do Zarządzenia nr 11 Dyrektora Generalnego LP z dnia 28 stycznia 2025 r. Na podstawie odrębnej umowy Wykonawca przygotował aktualizację elaboratu o analizę funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany oraz uzupełnił dokumentację projektu o:

1. Mapy obrębowe z podziałem na trzy strefy funkcjonalne,
2. Dodatkowy rozdział w elaboracie (3.1.2.5. Implementacja Zarządzenia nr 11 ...) z opisem uzasadnienia podziału na strefy i przypisaniem poszczególnych drzewostanów do stref oraz:
 - a) opis zastosowanych modyfikacji w strefie z ograniczeniem użytkowania zasobów,
 - b) bilans powierzchni w stosunku do decyzji MKiŚ z 8.01.2024 r. oraz uzasadnieniem dla powierzchni, które wypadły z listy będącej załącznikiem do decyzji MKiŚ z 8.01.2024 r. oraz uzasadnienie wyboru i opis powierzchni będących rekompensatą,
 - c) bilans powierzchniowy przynależności strefy wyłączonej z użytkowania zasobów do gospodarstwa specjalnego.
3. Tabele z adresami leśnymi do aktualizacji SILP o informację, o przydziale drzewostanu do strefy.

Projekt PUL nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Ustalenia *projektu PUL* nie mają negatywnego wpływu na ochronę przyrody ww. obszarów chronionych oraz nie naruszają ograniczeń wynikających z art. 15, art. 17, art. 24, art. 33, art. 45, art. 51 i art. 52 ww. ustawy o ochronie przyrody.

3) Zgłoszone uwagi i wnioski

Informacje dotyczące zgłoszonych uwag i wniosków zostały szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu, sporządzonym na podstawie art. 42 pkt 2 ustawy, które stanowi załącznik do podsumowania.

4) Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Wschodnia część Nadleśnictwa Płaska graniczy z Republiką Białoruś. Bezpośrednia granica leśna rozciąga się na długości około 6,7 km. Jedynym zabiegiem zapisanym w *projekcie Planu* mogącym mieć wpływ na stan środowiska po białoruskiej stronie, są zaprojektowane rębnie. W bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwa zaplanowano jedną rębnię zupełną Ib, gdzie kontakt z pasem granicznym występuje na długości ok. 111 m. Zaprojektowano także wykonanie w bezpośrednim sąsiedztwie granicy jedną rębnię IVd na powierzchni 7,03 ha. Na tym odcinku granicą państwa jest rzeka Wołkuszanka, od której pozostawiono bufor o szerokości 25 m, który nie będzie objęty zabiegiem rębnym.

Mając na uwadze powyższe nie przeprowadzono postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko (rozdział VI ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

5) Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Skutki realizacji postanowień *Planu* będą monitorowane (raportowane). Organem monitorującym realizację obligatoryjnych zadań gospodarczych i skutków ich realizacji (w tym przyrodniczych), jest organ sporządzający *Plan*, czyli Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. Monitorowanie środowiska przyrodniczego będzie obejmować:

raportowanie w cyklu pięcioletnim

- stan istniejących form ochrony przyrody,
- zmianę powierzchni lasów wg pełnionych funkcji,
- zmiany powierzchni lasów wg kategorii użytkowania,
- pozyskanie drewna według sposobu zagospodarowania w wymiarze powierzchniowym,

- pozyskanie drewna według sposobu zagospodarowania w wymiarze miąższościowym,
- powierzchnię pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu, raportowanie w cyklu dziesięcioletnim
- powierzchnię lasów według rzeczywistych składów gatunkowych drzew i wieku dla siedlisk przyrodniczych,
- ilość martwego drewna z podziałem na leżące i stojące w drzewostanach powyżej 20 lat.

Zarządzeniem Nr 20 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku z dnia 29 sierpnia 2023 roku, na terenie RDLP w Białymstoku została wprowadzona „Procedura monitoringu przyrodniczego oraz oceny wpływu zabiegów gospodarczych na różnorodność biologiczną w lasach”.

6) Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Proces tworzenia *projektu Planu* zawierał w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest kształt zapisów zapewniający realizację założonych celów przy minimalizacji skutków negatywnych. Wariantowanie może się odbywać poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów realizacji.

Sporządzanie *projektu Planu* podlega wariantowaniu już na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urzędzeniowych. Polega to na wyborze dla ustalonych siedliskowych typów lasu: sposobów zagospodarowania, składów gatunkowych upraw, typów drzewostanów. Wybór ten został dokonany na etapie posiedzenia komisji założeń planu (KZP) w procesie dyskusji, której wyniki zostały zapisane w protokole z KZP.

Kolejnym sposobem wariantowania jest ustalanie rozmiaru cięć. Sporządzanie planu cięć jest cyklem procesów, w trakcie których następuje ustalenie dominujących celów i funkcji w każdym drzewostanie oraz zaproponowanie najwłaściwszego postępowania gospodarczego, uwzględniającego m.in. ustalenia KZP, o których wspomniano wcześniej. Pierwszy taki zarys planu cięć jest następnie weryfikowany poprzez uzgodnienie zaplanowanych wstępnie zabiegów z wymogami ochrony przyrody, oczekiwaniami społecznymi, a także zasadami planowania. Kolejne przybliżenia i wybory wariantów planu cięć doprowadziły ostatecznie do uzyskania takiej jego wersji, która w sposób optymalny uwzględnia wymogi różnych grup społecznych, środowiska, gospodarcze w odniesieniu do ustalonych funkcji lasu i celów *projektu Planu*.

Elementem wariantowania projektu Planu było również przeprowadzenie Narady Techniczno-Gospodarczej, która oceniła projekt Planu oraz dokonała wyboru zaproponowanych metod postępowania i przyjęcia wskaźników gospodarki leśnej.

Wariantowanie czasowe ma zastosowanie w *projekcie Planu* tylko w ograniczony sposób, ponieważ planowanie urzędzeniowe w swoich zasadach nie przewiduje planowania terminów wykonywania poszczególnych zabiegów, zarówno w ramach pory

roku jak i w ramach 10-lecia. Jednakże zasada przezorności nakazuje upewnienie się, czy nie zachodzą przesłanki, że ustalenia *projektu Planu* mogą wpłynąć negatywnie na środowisko. Ponieważ wykonanie pewnych zabiegów w nieodpowiedniej porze może powodować taki negatywny wpływ, przyjęto zasadę, że w *projekcie Planu* zamieszcza się wskazania dotyczące optymalnego terminu wykonania cięć, nie przyporządkowując tego terminu do konkretnej pozycji w planie cięć, ale jako ogólne zalecenia zamieszczone w Programie ochrony przyrody. Zalecenia te zapisane są w odniesieniu do grup wydzieleń, dla których stwierdzono taką potrzebę (np. wykonanie zabiegów w obrębie niektórych siedlisk przyrodniczych itp.).

Zasadnicze wariantowanie *projektu Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało na etapie tworzenia Programu ochrony przyrody. W opracowaniu tym zamieszczono zapisy modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej, których ze względów technicznych (ograniczenia możliwości bazy danych SILP) nie można było umieścić w zasadniczej treści opisów taksacyjnych i wykazów szczegółowych.

W Programie ochrony przyrody zamieszczono szczegółowy opis obiektów cennych przyrodniczo i kulturowo występujących na terenie nadleśnictwa oraz propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogą wpłynąć negatywnie na te obiekty. Modyfikacje i zalecenie te zostały opisane przy omawianiu poszczególnych typów obiektów. Są to również sposoby wariantowania technicznego, polegające np. na stosowaniu odpowiednich sposobów przygotowania gleby, modyfikacji terminu wykonania zabiegu itp.

W dokumentacji projektu PUL zawarto zapis: „*Program Ochrony Przyrody zawiera wytyczne do organizacji gospodarki leśnej, regulacji użytkowania oraz wykonywania prac leśnych, które są koniecznym uzupełnieniem do planu cięć i planu hodowli na etapie ich wykonawstwa.*”

Tadeusz Wilczyński
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów
Państwowych w Białymstoku

/podpisano elektronicznie/